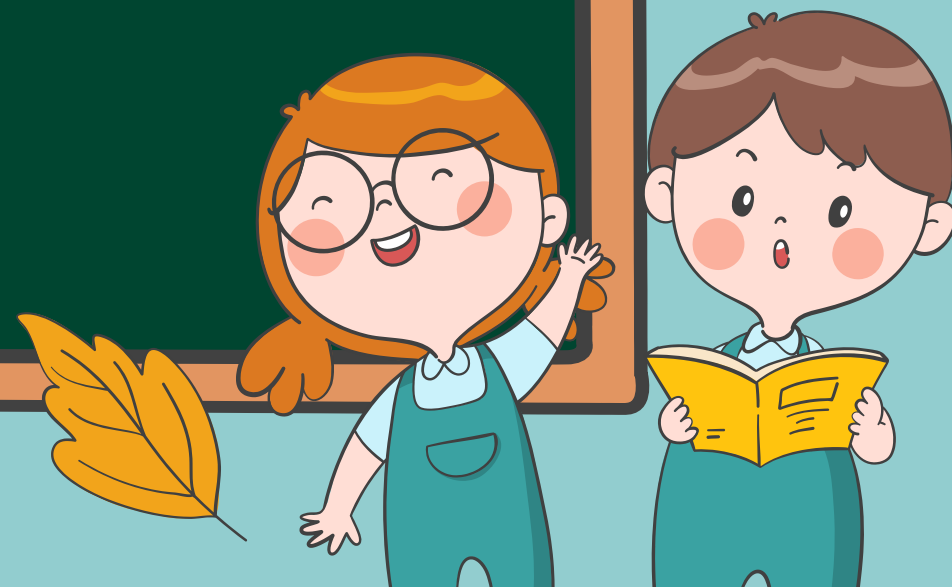

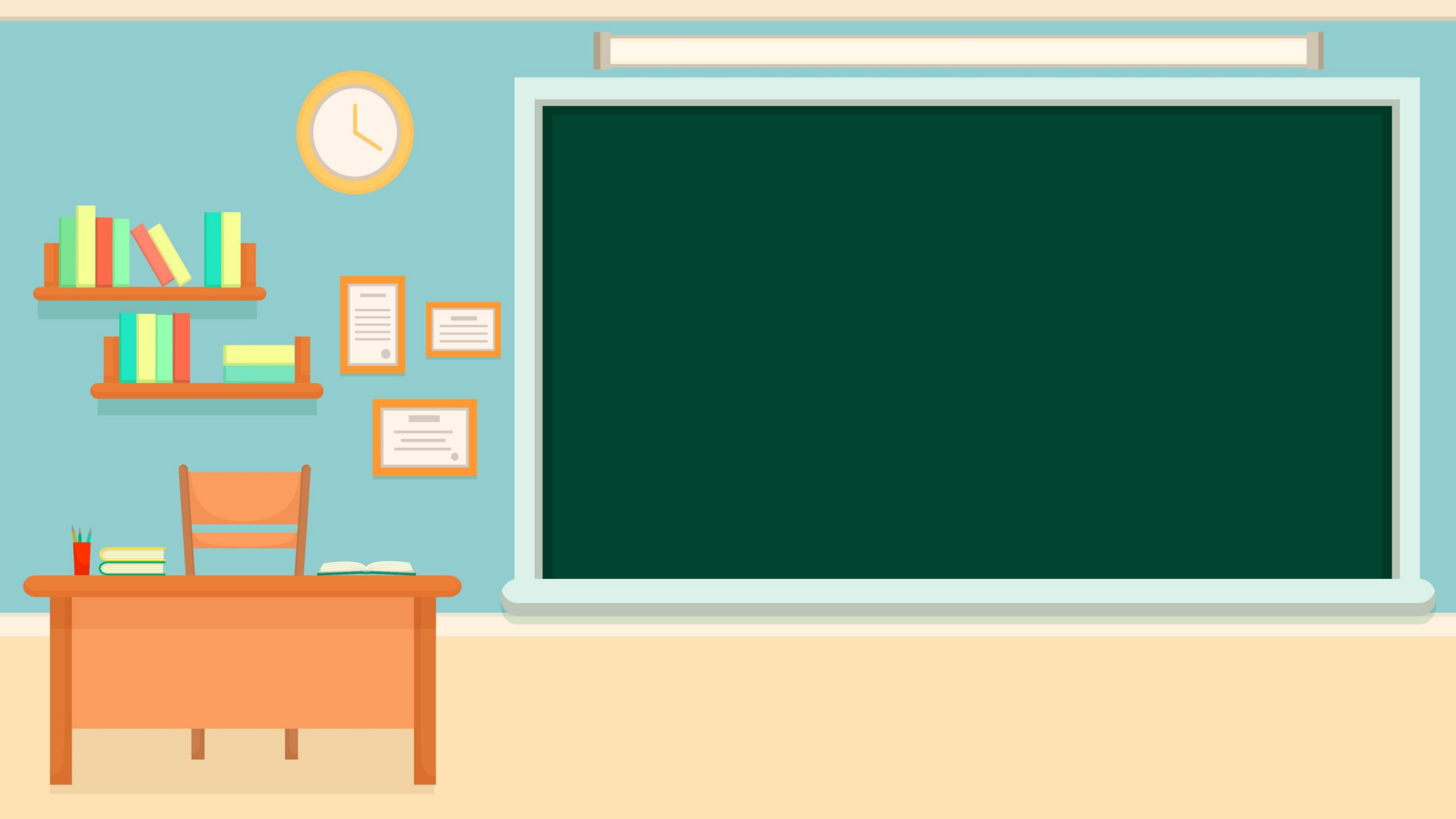
รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๕๑๐๑ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

เรื่อง ชนิดของคำ จดจำขึ้นใจ

ครูผู้สอน ครูชลภักดี คงกำเนียด
ครูวาสนา โพธิวงศ์

ทบทวนชนิดของคำ

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๕

๑. คำบุพบท

๒. คำเชื่อม (คำสันธาน)

๓. คำอุทาน

ลูกฟุตบอลวางอยู่บนโต๊ะ

เธอจะกินข้าวหรือกินผลไม้

เย่! ฉันทํางานชิ้นนี้สำเร็จแล้ว

บอกสิ่งที่ได้จากการอ่าน
ประโยชน์ที่กำหนดให้

ชนิดของคำ

จดจำขึ้นใจ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บอกความหมายของคำบุพบท คำเชื่อม คำอุทานได้
๒. ระบุคำบุพบท คำเชื่อม คำอุทานได้
๓. เห็นความสำคัญในการเรียนเรื่องชนิดของคำ

นักเรียนยังจำความหมาย
ของคำบุพบท คำเชื่อม และ
คำอุทาน ได้หรือไม่ อย่างไร

คำบุพบท คือ คำที่ปรากฏอยู่หน้า
คำนามหรือคำสรรพนาม เพื่อบอก
ความสัมพันธ์ระหว่างคำในประโยค

คำเชื่อม คือ คำที่ใช้เชื่อมคำ วลี
ประโยค หรือข้อความเข้าด้วยกัน

คำอุทาน คือ คำที่เปล่งออกมาเพื่อ
แสดงอารมณ์ ความรู้สึกของผู้พูด เช่น
ตกใจ เสียใจ สงสาร ประหลาดใจ

ให้นักเรียนศึกษา อภิปราย
ความรู้ในประเด็นเรื่อง ชนิดของ
คำบุพบท คำเชื่อมและคำอุทาน
จากใบความรู้ที่ ๓ (เวลา ๕ นาที)

คำบุพบท

คำบุพบทสามารถแบ่งออกได้เป็น ๖ ชนิด ดังนี้

๑. บอกตำแหน่งและสถานที่ ได้แก่คำว่า ใต้ บน ริม ชิด ใกล้ นอก ใน เช่น
จิ้งจกซ่อนตัวอยู่ในตู้เสื้อผ้า
ร้านซักรีดอยู่ใกล้สถานีตำรวจ
๒. บอกเวลา ได้แก่คำว่า แต่ ตั้งแต่ ณ เมื่อ จน จนกระทั่ง เช่น
พ่อทำงานจนดึก
คุณแม่เดินทางไปทำธุระแต่เช้าตรู่
๓. บอกความเป็นเจ้าของ ได้แก่คำว่า แห่ง ของ เช่น
สมชายเป็นกรรมการบริหารอยู่ที่สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย
กระเป๋าเงินของคุณยายหายไปไหน

คำบุพบท

๔. บอกที่มาหรือสาเหตุ ได้แก่คำว่า แต่ จาก กว่า เหตุ ตั้งแต่ เช่น
คุณแม่ซื้อผักมาจากตลาด
ชานาเดินมาตั้งแต่ที่นาถึงบ้าน
๕. บอกฐานะเป็นผู้รับ ได้แก่คำว่า เพื่อ ต่อ แก่ แต่ เฉพาะ สำหรับ เช่น
นายแดงยื่นหนังสือต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
รองเท้าคู่นี้ฉันซื้อให้สำหรับเธอคนเดียว
๖. บอกฐานะเครื่องมือหรือติดต่อกัน ได้แก่คำว่า โดย ด้วย ตาม กับ เช่น
ขอให้เดินทางโดยสวัสดิภาพ
เขาทำตามคำสั่งผู้บังคับบัญชาด้วยความเต็มใจ

คำเชื่อม

คำเชื่อมสามารถแบ่งออกได้เป็น ๔ ชนิด ดังนี้

๑. เชื่อมใจความคล้ายตามกัน ได้แก่คำว่า กับ และ ก็ เมื่อ...ก็ พอ...ก็ เช่น

พอแม่กลับถึงบ้านก็ไปอาบน้ำทันที

น้องกับพี่เดินทางไปโรงเรียนด้วยกัน

พ่อและแม่เดินทางไปเที่ยวเชียงราย

เมื่อเธอไม่มาก็แล้วแต่เธอ

ทั้งหมดตรงและเดินอย่างเป็นระเบียบ

คำเชื่อม

๒. เชื่อมใจความขัดแย้งกัน ได้แก่คำว่า แต่ แต่ทว่า ถึง...ก็ แม้...ก็ เช่น
พี่ดูการ์ตูนแต่น้องดูภาพยนตร์
นิซาจะกินผักแต่แพรวจะกินผลไม้
ถึงเขาจะยากจนแต่เขาก็มีความสุข
เขาวิ่งเร็วมากแต่ทว่าไม่เหนื่อยเลย
แม้งานจะยากก็ไม่ใช่อุปสรรคสำหรับเขา

คำเชื่อม

๓. เชื่อมใจความให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง ได้แก่คำว่า หรือ หรือ หรือไม่ก็ มิฉะนั้น
พี่จะกินผักหรือจะไปกินผลไม้
น้องจะกินข้าวหรือจะดูการ์ตูน
เธอจะดูโทรทัศน์หรือจะฟังฉันทูต
เราต้องตั้งใจเรียนไม่เช่นนั้นจะไม่เข้าใจ
เราควรออกกำลังกายมิฉะนั้นจะไม่แข็งแรง

คำเชื่อม

๔. เชื่อมใจความเป็นเหตุเป็นผลกัน ได้แก่คำว่า ดังนั้น ด้วย จึง เพราะฉะนั้น
เพราะ...จึง ดังนั้น...จึง เหตุเพราะ ฉะนั้น เช่น

เพราะเขาขยันอ่านหนังสือเขาจึงสอบผ่าน

เขาเกียจคร้านจึงสอบตก

มานะเป็นคนดีดังนั้นเพื่อนจึงรักเขา

แม่เลี้ยงดูเราเพราะฉะนั้นเราควรบูชาแม่

พ่อแม่ทำงานหนักเพราะต้องเลี้ยงดูลูก

คำอุทาน

๓. คำอุทาน หมายถึง คำที่เปล่งออกมาเพื่อแสดงอารมณ์และความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้พูด
อุทานบอกอาการ คือ คำที่บอกอารมณ์หรือความรู้สึกต่าง ๆ ของผู้พูด คำอุทานชนิดนี้มักอยู่
นำหน้าประโยค และมีเครื่องหมายอัศเจรีย์ (!) กำกับอยู่ท้ายคำอุทาน

๑. อาการร้องเรียกหรือบอกให้รู้ตัว	เช่น	นี่แน่ะ !	เฮ้ย !	ไว้ย !
๒. อาการโกรธเคืองไม่พอใจ	เช่น	ดูตุ้ !	ชะ !	ชิ !
๓. อาการแปลกใจ สงสัย และตกใจ	เช่น	เอ๊ะ !	ว้าย !	แม่เจ้าไว้ย !
๔ . อาการสงสารหรือปลอบโยน	เช่น	อนิจจา !	พุธโธ่ !	โธ่เอ๋ย !
๕ . อาการเข้าใจหรือรับรู้	เช่น	อืม !	อ้อ !	อ้อ !

คำอุทาน

๖. อาการเจ็บปวด	เช่น โอย !	โวย !	
๗. อาการจากสิ่งธรรมชาติ	เช่น ตูม !	โครม !	เปรี้ยง !
๘. อาการดีใจ	เช่น เย่ !	ไชโย !	
๙. อาการถอดใจหรือเหนื่อยใจ	เช่น เฮ้อ !	เฮ้อ !	
๑๐. อาการโล่งใจหรือสบายใจขึ้น	เช่น เฮ้อ !		

สรุปเนื้อหาที่ได้ร่วมกัน

คำบุพบท

๑. บอกสถานที่

๖. บอกฐานะเครื่องใช้
หรือติดต่อกัน

๒. บอกเวลา

๕. บอกผู้รับ

๓. บอก
ความเป็นเจ้าของ

๔. บอกที่มาหรือ
สาเหตุ

๑. คำเชื่อมที่เชื่อมใจความ
“คล้อยตามกัน”

๒. คำเชื่อมที่เชื่อมใจความ
“ขัดแย้งกัน”

ชนิดของคำเชื่อม

๓. คำเชื่อมที่เชื่อมใจความ
“เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง”

๔. คำเชื่อมที่เชื่อมใจความ
“เป็นเหตุเป็นผลกัน”

คำอุทานบอกอาการ

แสดงการร้องเรียก
หรือบอกให้รู้ตัว

แสดงความตกใจ

แสดงความเสียดาย
ผิดหวัง สงสาร

แสดงความไม่พอใจ

แสดงความประหลาดใจ

แสดงความเข้าใจ
หรือรับรู้

แสดงความเจ็บปวด

แสดงความโล่งใจ

แสดงความดีใจ

แสดงความท้อใจ
เบื่อหน่าย

กิจกรรม

ค้นหาคำและบอกชนิดของคำ

กิจกรรมพัฒนาทักษะ

คำชี้แจง ให้นักเรียนอ่านบทความเรื่อง จิตที่ควรพัฒนา
ของร้อยตำรวจตรีวิชัย สุริยุทธ จากนั้นวงกลมคำที่เป็น
คำบุพบท ขีดเส้นใต้คำที่เป็นคำเชื่อม และเลือกคำบุพบท
และคำเชื่อม อย่างละ ๒ คำ มาแต่งประโยคใหม่ให้ถูกต้อง

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

- ๑) แจกใบงานที่ ๓
- ๒) สังเกตการทำงานของนักเรียน และให้คำแนะนำในการทำงาน
- ๓) ตรวจใบงานที่ ๓ และประเมิน การเขียนแผนภาพความคิดจาก เรื่องที่อ่าน

คำชี้แจงกิจกรรมนักเรียน

- ๑) นักเรียนทำใบงานที่ ๓ “ชนิดของคำ จดจำขึ้นใจ”
- ๒) เมื่อนักเรียนทำใบงานเสร็จ ให้ส่ง ที่ครูประจำชั้นหรือครูประจำวิชา
- ๓) ให้นักเรียนตรวจสอบ ความถูกต้องของใบงาน

คำชี้แจง ให้นักเรียนค้นหาคำบุพบทและคำเชื่อมจากข้อความที่กำหนดให้

จิตที่ควรพัฒนา : จิตสาธารณะ

ร้อยตำรวจตรีวิชัย สุริยุทธ หรือที่คนทั่วไปรู้จักกันในนาม “นายดาบวิชัย ผู้สร้างป่า” ท่านเป็นผู้ริเริ่มโครงการปลูกต้นไม้ ในที่สาธารณะเพื่อส่วนรวมที่บ้านของท่านคือ อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นพื้นที่แห้งแล้ง เพราะฝนตกน้อยและผู้คนส่วนใหญ่ก็ยากจน

การปลูกต้นไม้ของนายดาบวิชัยนี้ ท่านจะนำเมล็ดพันธุ์ไม้ใส่ถุง และแบกจอบ หิ้วขึ้นรถจักรยานยนต์ โดยไปปลูกตามที่สาธารณะต่าง ๆ จนต้นไม้เติบโต สามารถสร้างอาชีพและเป็นอาหารให้แก่คนในชุมชนได้

จิตสาธารณะของร้อยตำรวจตรีวิชัย เกิดแรงบันดาลใจจากการที่ได้เข้าอบรมโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง และประทับใจแนวคิดที่มุ่งให้เกิดความสงบสุขของชาวบ้านและเศรษฐกิจพอเพียง

ใบงานที่ ๓

ชนิดของคำ จดจำขึ้นใจ

ข้อที่	คำที่เลือก	ชนิดของคำ	ประโยค
ตัวอย่าง	เพราะ	คำเชื่อม	เด็ก ๆ ไม่ชอบกินมะระ <u>เพราะ</u> มีรสขม
๑			
๒			
๓			
๔			

แสงดาว : สวัสดีค่ะต้นหอม สบายดีไหมคะ เราสบายดี

ต้นหอม : สบายดีค่ะแสงดาว อ้าว ! เธอถือตะกร้าไปไหนเนี่ย

แสงดาว : อ้อ ! เราจะไปจ่ายตลาดนะ ไปด้วยกันไหมคะ

ต้นหอม : ว้า ! แย่จัง เราไม่ได้ถือตะกร้ามา คงไม่ได้ไปหรอกค่ะ

แสงดาว : อ้าวเธอ ! ไม่เป็นไร ใช้ตะกร้าเดียวกันก็ได้

ต้นหอม : ขอบคุณนะคะ อย่างนั้นเราไปกันเลยค่ะ เย้ !

ใบงานที่ ๓

ชนิดของคำ จดจำขึ้นใจ

ข้อที่	คำที่เลือก	บอกความรู้สึก	ประโยค
ตัวอย่าง	เย่ !	ดีใจ	เย่ ! ฉันทำการบ้านเสร็จแล้ว
๑			
๒			
๓			
๔			

สรุปการทำกิจกรรม และตรวจสอบความถูกต้อง

ใบงานที่ ๓

ชนิดของคำ จดจำขึ้นใจ

คำชี้แจง ให้นักเรียนค้นหาคำบุพบทและคำเชื่อมจากข้อความที่กำหนดให้

จิตที่ควรพัฒนา : จิตสาธารณะ

ร้อยตำรวจตรีวิชัย สุริยุทธ หรือที่คนทั่วไปรู้จักกันในนาม “นายดาบวิชัย ผู้สร้างป่า” ท่านเป็นผู้ริเริ่มโครงการปลูกต้นไม้ ในที่สาธารณะเพื่อส่วนรวมที่บ้านของท่านคือ อำเภอปรางค์กู่ จังหวัดศรีสะเกษ ซึ่งเป็นพื้นที่แห้งแล้ง เพราะฝนตกน้อยและผู้คนส่วนใหญ่ก็ยากจน

การปลูกต้นไม้ของนายดาบวิชัยนี้ ท่านจะนำเมล็ดพันธุ์ไม้ใส่ถุง และแบกจอบ หิ้วขึ้นรถจักรยานยนต์ โดยไปปลูกตามที่สาธารณะต่าง ๆ จนต้นไม้เติบโต สามารถสร้างอาชีพและเป็นอาหารให้แก่คนในชุมชนได้

จิตสาธารณะของร้อยตำรวจตรีวิชัย เกิดแรงบันดาลใจจากการที่ได้เข้าอบรมโครงการแผ่นดินธรรมแผ่นดินทอง และประทับใจแนวคิดที่มุ่งให้เกิดความสงบสุขของชาวบ้านและเศรษฐกิจพอเพียง

แสงดาว : สวัสดีค่ะต้นหอม สบายดีไหมคะ เราสบายดี

ต้นหอม : สบายดีค่ะแสงดาว อ้าว ! เธอถือตะกร้าไปไหนเนี่ย

แสงดาว : อ้อ ! เราจะไปจ่ายตลาดนะ ไปด้วยกันไหมคะ

ต้นหอม : ว้า ! แย่จัง เราไม่ได้ถือตะกร้ามา คงไม่ได้ไปหรอกค่ะ

แสงดาว : อ้าวเธอ ! ไม่เป็นไร ใช้ตะกร้าเดียวกันก็ได้

ต้นหอม : ขอบคุณนะคะ อย่างนั้นเราไปกันเลยค่ะ เย้ !

คำถามสรุปบทเรียน

นักเรียนจะนำความรู้ชนิดของคำ
ไปปรับใช้ในการเรียนภาษาไทยได้
อย่างไรบ้าง

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง อักษรย่อหน้ารู้คู่เครื่องหมายวรรคตอน

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ที่ ๔ อักษรย่อหน้ารู้คู่เครื่องหมายวรรคตอน
๒. ใบงานที่ ๔ อักษรย่อหน้ารู้คู่เครื่องหมายวรรคตอน
๓. สมุดวิชาภาษาไทย

สามารถดาวน์โหลดใบความรู้และใบงานได้ที่ www.dltv.ac.th

